

GARA JÁNOS

BOSSZÚ

Szombat dél volt, nyári forróság, a nap izzón függött a felhőtlen égen és olyan elviselhetetlenül áthevítette az utca kövezetét, hogy a gyárkapun kiáramló emberek egymás árnyékába tapostak, mindez illúzió volt csupán, hiábavaló menekülés a hőség elől. A szemközti oldalon a hullámbádogból összerótt büfé csaposa atlétatrikósan verejtékezett kiszáradt pultja mögött, hús sört ivott volna ő is, de napok óta nem kapott árut, így hát vágyakozva nézett a hömpölygő emberfolyam után, amelynek egy része a lejtős utcán elkanyarodott az öböl felé.

— Odanézz Albert, micsoda jó nő! — mondta Hincz az alacsony technológus, amint kiléptek a kapun. — Nem téged vár ez a cica?

— Tévedés! — szól közbe Lakatos, az osztályvezető. — Én rendelteti ide, de egy üveg Kinizsiért átengedem. — Azzal szétlebbentette zsebkendőjét és bedugta a tarkóján az ing alá.

A szemközti oldalon a szabadban szerelt portáldaruk árnyékába húzódva piros autó várakozott, lapos, elnyújtott forma, csupa üveg és nikkell csillogás, ablakában fiatal napszemüveges nő könyökölt és unottan rágott egy fél citromot.

Szűcs Albert megtorpant a járdaszélen, de a mögötte jövők továbbsodorták. — Hétfőn hozom a Kinizsit — intett Lakatos felé, azzal a vállára kapta kis, sportos táskáját és átvágott az úttesten.

A két kolléga szembeszegülve az áradattal, megkapaszkodott a járdaszélen. — A feleségednek mit mondjunk? — szól Szűcs Albert után az osztályvezető.

— Vagy hazamegyek, vagy nem! — Szűcs Albert arcán nyoma se volt a tréfának. Megkerülte a kocsit, a túloldalt a járdaszélhez ültögetve kirázta sarujából a homokot és beült a nő mellé. Felpörgött a motor, az autó nekiugrott az enyhén emelkedő utcának.

Szűcs Albert szerette volna elkerülni ezt a találkozást. Amikor először halotta, hogy Éles Baba hazatért, hozta a gyerekeket az anyjához, úgy hitte számára már nincs jelentősége a látogatásnak, hiszen mostanában mások is megteszik — talán a légkör változott, amiatt, vagy mert letelt a kritikus tíz év — az utóbbi években keveset hallott a lányról, csak annyit, hogy férjhez ment egy belga mérnökhöz és hát gyerekei születtek, ami természetes, végtére is külön vágányon fut már az életük, és ez is megmáshíthatatlan.

A lakótelep hamar tele lett az Éles Babával kapcsolatos hírekkel. Milyen jól megy neki odakint, gazdag ruhákat visel — itt is, ott is hagyott egy darabot, a régi barátoknak csak úgy levette, tessék ha tetszik, neked adom — teheti, mert a férje menő bányamérnök, meg hogy a gyerekek közül a legidősebb megszólalásig hasonlít az anyjára. A kilencéves Krisztina. A másik kettő is, a kicsik, de a Krisztina

tisztára a Baba! És Szűcs Albertnek akár tetszett, akár nem muszáj volt odafigyelni, minthá rajta kívül nem akadt volna olyan személy, aki tényként fogadja el, hogy közöttük nincs már kapcsolat, hiszen Éles Baba ugyanaz, aki volt, alig változott, s ők Szűcs Alberttel mindig összetartoztak. Akkor is, amikor ez a lakótelep még nem állt, csak a patakig kiásott mély gödrök jelezték a körvonalait, s az öreg-telepi árnyas udvarokból figyelték, hogyan emelkednek ki a gödrökből a falak, rakódnak egymásra az emeletek, vagy régebben a barakk-iskola előtt, ahol Éles Baba a nyolcadikát végezte, a közeli villamosmegállónál éppen úgy, mint az öbölben, vagy a környékbeli tánctermekekben és mindenütt.

Később az elégedettséget felváltotta valami tartózkodás, vagy rosszallás, hiszen Éles Baba alig törődött a gyerekekkel, ott élösködtek az anyja nyakán, ő meg mindig talált valakit, akár több személyt is, akit bevett a kocsijába és szórakozott. A telepieknek ez már nem tetszett. A környéken száguldozó piros autóban szinte mindenki felbukkant azok közül, akik annak idején Szűcs Albertet irigyelték, nagyritkán zavart keltettek közöttük, vagy csak szerettek volna zavart kelteni, megkísérették a lehetetlent, esetleg oktanul, vagy alaptalanul felbukkant közöttük valakinek a neve, amiről csak ketten tudhattak, most mégis ott emlegették az asszony társaságában, de Éles Baba kihívó magatartását csak Szűcs Albert tudta megfejteni, s akkor úgy határozott, hacsak lehetséges, elkerüli a találkozást.

Attól kezdve nemigen járt le a térre. Munka után azonnal hazament, ki se dugta a fejét, a barátok hiába fűttyögtek az ablaka alatt; időhúzó módszerrel javította a villanyvasutat, amit a fiának vett előző karácsonyon, meg más hasznos elfoglaltságot keresett, szinte vadászta az otthoni teendőket, vagy sötétedés után ment haza. Olykor csak üldögélt az üzemi könyvtárban, nézegette a műszaki folyóiratokat és igyekezett nem gondolni Éles Babára. Úgy vélte előbb-utóbb letelik az asszony ideje és visszamegy, aztán minden olyan lesz mint régen.

Szűcs Albert felesége megérezte mi rejlik emögött az „otthon-ülés” mögött és igyekezett észrevétlen maradni. Nem óvatosságból, vagy taktikai megfontolásból. Igaz Márta kevéssé volt feltűnő jelenség, de megbízhatóságot és nyugalmat sugárzó, s kiegyensúlyozottan éltek, keveset beszéltek de mindent egvűtt gondoltak. Márta a közeli iskolában tanított, az esti technikumon Szűcs Albertet is tanította, akkor jöttek össze az érettségi banketten, ő beszélt rá a fiút, hogy most már ne hagyja abba a tanulást, és később is sokat segített, amikor összeházasodtak. Tudott Éles Babáról, mindenre emlékezett, amit Szűcs Albert annak idején elmondott erről az ügyről, hogy amiatt kezdett tanulni, mert szüntelenül a lányra gondolt, aki akkor már nem is írt, miként azt is tudta, hogy amikor lakást kaptak a városban Szűcs Albert nem azért idegeskedett, mert képtelen volt megszokni a szűk és levegőtlen utcákat, a más környezetet, hanem azért ügyeskedett annyit, mert visszahívta ide a lány emlékezete. Egvűtt lélegzett Szűcs Albert félelmeivel és felismerte, hogy csak azzal segíthet, ha nem avatkozik bele.

Akkoriban, amikor Éles Baba elment, éppen csak egy rövid üzenetet hagyott, amelyben Szűcs Albertet maga után hívta, hogy Bécsben találkoznak, várni fogja, többször előfordult, hogy valami különös remegés lepte el a férfi testét. Ilyenkor sírva átkozódott, rossz gondolatai támadtak, gyilkos indulatok rohanták meg. Első alkalommal abban a felig kész házban, ahol lakást foglaltak maguknak, még parketta sem volt a szobában, a mázolatlan ajtóban üresen várt a záruk helye, de a házakat megrohámolták a környékbeliek, ő sem tehetett mást, ha komolyan gondolta, hogy a

lánnyal tető alá hozzák a dolgot. Így is lekészt és már nem jutott más csak ez a félig kész lakás, nedvesvakolattal, meg a dívánnyal amit a hátán cipelt fel a negyedik emeletre, s amikor először került szembe önön elszabadult természetével ezt a díványt csakánnyal apró darabokra hasogatta. Szétvágta a mosdót és kivert két ajtótokot, aztán elmenekült. Máskor meg vonatra kapott, napokon keresztül bujkált a határ közelében, csak éjszaka mert kimozdulni rejtékelyéről, hason csúszott a hóban meg sárban, csatornákon gázolt át, félig megfagyva bukkantak rá a határőrök, s jóindulatúan azt mondták neki, mi a fenének jött vissza, ha egyszer már átjutott, de ő nem értette csak később, amikor a győri kórházban feküdt, s a láztáblára húzott piros vonal átugrott az alumínium tok felső peremén.

Azon az őszőn szerelt le. Három évet húzott le Nyíregyházán egy műszaki alakulatnál, majdnem a szakmájában dolgozott, szerelő műhelyben, ő meg géplakatos volt, s váratlanul érte őket október elején a leszerelés híre. Készületlenül. Nagyon várták, hogy vége legyen a katonaságnak, de számítottak arra a két hónapra. Kicsit idegenül mozgott aztán idehaza. Benézett a gyárba, szeretettel fogadták, még válogathatott is melyik brigádba akar kerülni, de várt, fizetetlen szabadságot kért magának. Leginkább ha együtt volt Éles Babával, akkor érezte magát biztonságban.

A lány a bölcsész karon a második évét kezdte. Baba hacsak tehetette lement hozzá a katonaság alatt, s most is szerelemmel fogadta, de Szűcs Albert igen sokat várakozott az egyetem épülete előtt, vagy ült egy teremben, ahol számára érthetetlen dolgokról beszéltek a gyűlések alatt, de ez nem bonthatta meg kapcsolatuk lényegét, legfeljebb apró civódásokhoz vezetett. És később is, amikor az utcán már ropogtak a fegyverek egyre csak járt a lány után, óvta a meggondolatlan tettektől, bár alig kapott érte köszönetet. De mindenért kárpótolta, ha egyedül maradhattak.

Így történt, hogy napokra beszorultak a Rákóczi úton egy diákszálló épületébe. Mindenféle alakok nyüzsgöltek akkor ott. Fegyveresek meg mindenféle emberek. Szűcs Albert letagadta hozzáértését, mint aki életében először lát puskát, s alig tudja a két végét megkülönböztetni, nem zavarta, hogy gyávának gondolhatják, és egyre csak a lány mögött settenkedett. Még a kegyes jóindulat sem háborította fel, amivel tudomásul vették a jelenlétét. A földszinti nagyteremben hevert a burgonya, amerikai vöröskeresztes csomagok hegyei sokasodtak, meg mindenféle más segélyek. minden lakószoba más világot képviselt, más világnézeti árnyalatot, s reggeltől estig üvöltött mindenütt a rádió, hír hírt követett, legendák, rémhírek és reménykedések keltek szárnyra, minden ajtó nyitva állt a kopogtató előtt, s a szoba akár üres volt, aludt benne valaki, vagy éppenséggel szerelmeskedtek odabent, az asztalon az üres pohár mellett mindig lehetett találni egy üveget, amely nem volt üres, és fekhely is akadt akármennyi, takarók és étel, ki se kellett mozdulni. Ebben a bábeli zűrzavarban Szűcs Albert talált egy szobát az épület hátsó traktusán, amely annyira elhanyagolt volt, mintha évek óta nem lenne lakója. Egy éjszaka ide bújtak el Éles Babával.

Azután foglaltak maguknak lakást. Szűcs Albert a nővérétől kapott kölcsön egy díványt. A hátára borítva cipelte az öreg, meg az új lakótelepen keresztül, föl a negyedik emeletre. Nagyszerű érzés volt cipelni ezt a díványt. Baba mellette lépkedett, s minduntalan megkérdezte nem nehéz-e. Hangjából gyengédség áradt, féltő aggodalom, tekintete szerelemtől világított, néha az volt az érzése talpára kell dobni a díványt, hogy ott szerelmeskedjenek a téglahalmok, meszesgödörök és más építőanyagok között mindenki szeme láttára. A gondolatba egészen belevörösödött. A

lány meg egyre csak mondta: ne pihenjünk, kedves? Kedves. Így mondta. Ha megszólalt vagy ezzel kezdte, vagy gyengéden odabiggyesztette a mondandó végére. Hamar belatanult az asszonyi pózokba, vállvetve lapátolták ki az ablakon a törmelékét, tették rendbe a lakást, kézre adogatta a szerszámokat, melyekkel Szűcs Albert bekötötte a lépcsőházi vezetékbe a maguk villanyát, s úgy tűnt, az egyetemről, meg ami ott volt egészen megfélemedezett. Igaz, adódott nehézség is, Éles néni képtelen volt megérteni miért kell összeköltözni abban a féligkész lakásban, mikor még nem házasok, sírdogált is egy keveset, de Szűcs Albert határozottsága minden nehézséget félresöpört. Közrejátszott az is, hogy a fiú úgy járt Élesékhez mint haza, éppen csak nem aludt ott, s ez így ment akkor már évek óta.

Szűcs Albertet elragadta a képzelet, és nem ezt a lakást látta, hanem amivé lesz, ha majd helyre áll a rend, jönnek a munkások és befejezik, a környezet sivársága hát nem okozott nehézséget, miként nem vette észre azt sem, hogy Éles Baba engedelmessége nem igazi természetéből fakad, az asszonnyá válás számlájára írta, a beteljesült szerelemmel magyarázta, ezért érte váratlanul a kusza betűkkel írt üzenet a néhány napos boldogság után. „Ha igazán szeretsz, s másként nem lehet, utánam jössz, Bécsben találkozunk, várlak.”

Megbeszélték ők ezt a lehetőséget, szobakerült közöttük, de a diákszállóban is hallhatta eleget. Nem vette komolyan, bármilyen tüzzel magyarázták neki, hogy a lehetőségeket nem lehet büntetlenül kihagyni, ennyivel tartoznak a hivatásuknak, Szűcs Albert mindent elengedett a füle mellett, s magában azt gondolta, az ilyen nehéz időkben éppen arra van szüksége az országnak, hogy a legjobbak, vagy azok, akik ezt tartják magukról, álljanak helyt! Nem menekülni a bajból ész nélkül! Később aztán elmagyarázta Éles Babának, hogyan gondolja, s úgy tűnt, a lány meghajol érvei előtt.

Últ akkor az üzenet fölött, nem akart hinni neki, abban bízott, hogy csak tréfa, vagy a lány meggondolja magát, talán már elindult visszafelé, pillanatokon belül megérkezik, még a kijárási tilalom előtt — de hiába reménykedett. Azután felzörgette a szomszédokat, sikertelenül kutatott a lány után, és hát megtalálta a lépcsőházban a csákányt.

Hazamenekült a szüleihez, másnap nem ment munkába, csak ült a rádió mellett és szótlánul hallgatta a végnélkül csordogáló üzeneteket, míg délutánra megérkezett a bizonyosság: Baba üzeni szerencsésen megérkezett és vár — de azután is így ment, egy héten keresztül, kétszer naponta, délelőtt és délután, s Szűcs Albert meg csak ült a rádiókészülék mellett és szívta a cigarettáját, de amikor kiengedték a kórházból már nem akarta hallani.

Olvasatlanul hagyta a lány leveleit, a borítékok bontatlanul kerültek a tűzbe, nem kegyelmezett a bélyegeknek sem, amelyek Éles Baba útját jelezték Ausztriától Belgiumig, csak egy pillantást vetett a levélre aztán végzett vele, hiába könyörögtek a bélyegért a szomszédbeli gyerekek. Később kerülő úton eljutott hozzá a hír, hogy a lány férjhez ment. Éles Baba árulását nem tudta feledni, noha éveken át temetgette magában a történeteket néha álmában rohanták meg az emlékek, de azután megtanult védekezni ez ellen is: elalvás előtt sohasem feküdt a jobb oldalára, mert rendszerint ilyenkor, az álom és ébrenlét határán bukkant fel a lány képe, s utána könyörtelenül bejelentkezett az álom is, de ez a felismerés megértette vele, hogy formális csupán, hanyatt fekszik, vagy a másik oldalára máris kivédte a támadást és akkor megtette az első lépést a tökéletes feledés felé.

Most, amikor Éles Baba tíz év után hazaérkezett látogatóba, Szűcs Albertet megdöbbenetete, milyen kevésse sikerült eltemetni a lány emlékét, noha másként hitte amikor nyugodtan végiggondolta a dolgokat, valójában alig tett valamit, éppen csak elindult az úton, s hajlamosnak érezte magát arra, hogy mindent, ami közben történt afféle közjátéknak vegyen. Ez a lehetőség félelemmel töltötte el, ritka pillanatokban a gyengeségével magyarázta, és mindenképpen át akarta vészelní az időszakot Éles Baba távozásáig, amelyet rövidnek hitt.

Amikor Éles Baba mellé beült az autóba félelmetesen egyszerűnek tűnt minden, a döntés lehetősége, ösztönösen bukkant rá miközben átvágott az úttesten és abban fejeződött ki, amit Lakatosnak az osztályvezetőnek válaszolt: vagy hazamegyek, vagy nem. A válaszban benne foglaltatott a várható végeredmény, ha leegyszerűsítve is, s a bizonyosság megnyugtatta.

Éles Baba szótlanul elindította a kocsit. Nem is nézett rá. Mintha megbeszélének volna, hogy itt fogja várni a gyárkapu előtt, nem is először történt így, mintha nap mint nap így lett volna. Szűcs Albert a hátsó ülésre dobta táskáját, amennyire csak lehetett kinyújtotta a lábát, s miközben a kocsit alá futó utat figyelte, kigombolta az ingét.

— Pokoli ez a hőség — mondta Éles Baba és bekapcsolta a ventilátort. — Talán most már hűt valamit.

Szűcs Albert végiglopta tekintetét az asszonyon, a pedálokön működő lábától, amelyről lerúgta a cipőt, egészen a hajáig. Nem kellett hozzá tárgyilagosság, vagy udvarias jóindulat, hogy felmérje a változás elképesztő csekélységét. Éles Baba külsején alig hagytak nyomot az évek, meg a szülések, egy árnyalattal talán teltebb lett, de mozdulatai ugyanazt a lányos rugalmasságot hordozzák, Szűcs Albert az ujjában érezte a sötét, erős szálú haj tapintását, fölismerte a halántékán lüktető, vékony erecskét, a térde fölött a régi sebhelyet, s a szintétikus, tiszta és idegen illatok mögött azt a régit, amelyet nem irthattak ki a rafinált illatszerek, sem a túlápoltság.

Közömbös dolgokról beszélgettek, időjárásról, útviszonyokról, az asszony bátorságáról, amivel nekivágott a majdnem kétezer kilométeres útnak, gyerekekkel megpakolva, igaz Krisztina sokat segített, Krisztina már nagy lány, kilencéves, Krisztina neve minduntalan felbukkant a beszélgetésükben, Krisztinái, aki tisztára az anyja, mindazonáltal hangsúlytalanul pattant szét a gondolatok burka, miközben tempósan rótták az utcákat, nem sítakocsikázásként, hanem mintha határozott cél felé törnének, főútról a mellékutcába kanyarodva, tereken át, hidak alatt, ott keringtek az ismerős környéken, aztán tágult a kör, de a tempó nem csökkent, a szavak mögött várakozás feszült, de Szűcs Albert felismerése csak akkor következett be, amikor a város közepén Éles Baba a járda mellé siklott és megállította a kocsit: az asszony végigvitte azokon a helyeken, ahol valaha megfordultak. Az autó a diákszállóval szemközt fejezte be útját, a kis eszpresszó előtt fékezett, beültek a kirakati üvegtábla mögé és nézték az épületet. Éles Baba nevetett, mert fölfedezte Szűcs Albert arcán a megdöbbenést.

— Miért bujkálsz előlem?

Szűcs Albert alig észrevehetően megvonta a vállát. Az asszony voltaképpen lelért csinált neki, rendezte az emlékeit, azért ülnek most itt! Később egyszerű lesz visszagondolni így, hogy vele is ellenőrizte.

— Nem felelsz? — Szűcs Albert hallgatott. — Egy kicsit megöregedtél — mondta akkor az asszony, és lagy mozdulattal a férfi arcára helyezte a tenyerét —, de igazán alig látszik meg ez a tíz év. Istenem, tíz éve már!

Szűcs Albert óvatosan elvonta arcát az asszony tenyeréből, mintha erősen figyelne odaát valamit. Éles Baba követte a férfi tekintetét.

— Bemegyünk? — kérdezte az asszony várakozó arccal.

— Minek?

— Hát csak úgy, körülnézni.

— Felesleges. A portásnak úgysem magyarázhatod meg, mit keresel!

— Szomjas vagyok — mondta az asszony nyugtalanul. — Igyunk valamit.

— Két limonádét — fordult hátra Szűcs Albert. Örült, hogy foglalkozhat valamivel és nem kell Éles Baba arcát figyelnie.

— Nem limonádét — mondta az asszony követelően. — Sört, meg valami rövidet.

— Kocsival vagy — figyelmeztette a férfi.

— Hát aztán! Szomjas vagyok és utálom a limonádét.

— Jó — mondta Szűcs Albert fölülről. — Amit akarsz.

Cseresznyepálinkát ittak és sörrel öblítették le. Később megismételték. Az asszony ragaszkodott a pálinkához, Szűcs Albert nem hitt e szomjúság valódiságában és kétkedő arccal figyelte.

Éles Baba megérezte, hogy az első menetet elvesztette, azért ivott, durvábban, miként szükséges lett volna, hogy helyrebillentse önbizalmát. Másként képzelte el a találkozást. Amikor hazaérkezett kegyes jóindulattal gondolt Szűcs Albertre, nagylelkűnek hitte magát azok után, hogy a férfi nem követte, válasz nélkül hagyta a leveleit, pedig ha hívja képes lett volna visszatérni. Igen, határozottan úgy érezte megtette volna érte, most tehát joggal haragudna, számonkérhetné a férfi akkori magatartását. Mindezt részletenként állította össze a hazafelé tartó úton, mindenre nem emlékezhetett pontosan, hiszen azóta annyi idő telt el, mégis nagyon várta a találkozásukat. Örömmel gondolt a lehetőségre, hogy valami felcsillanhat a múltból, amit elveszettek hitt, vagy nem volt ideje gondolni vele.

Várta Szűcs Albert jelentkezését és dühítette, amikor ez napok múltán sem történt meg. A kezdeményezésre nem volt lehetősége, a helyzete nem engedte, a környezete elvárta, hogy tisztességes családanyaként viselkedjen, nem kezdhetette azzal, hogy volt szerelme után érdeklődik. Akkor hát miért nem jön? Egyre türelmetlenebb lett. Csak nem képzelel, hogy futni fog utána?! Makacsul ragaszkodott elképzeléséhez, a nagylelkűség pózához, a meglepetség apró sikolyaihoz, a „jé! te még élsz öregfiú, igazán kedves tőled, hogy nem felejtettél el” szerephez — de hiába várakozott. Akkor határozta el, hogy mindenképpen kikényszeríti Szűcs Albertből a kezdeményező lépéseket, ha másként nem, hát fájdalommal dönti le a hallgatás kerítését. Mindent tudott róla, apránként érdeklődés nélkül is összeállíthatta magának a képet, és megérezte a távolmaradás védekező jellegét.

Amikor nem tehetett mást, odaállt a gyárkapu elé, s megadta Szűcs Albertnek a választás lehetőségét. Nagyon készült a találkozásra, testileg és lelkileg egyaránt, igénybevett minden eszközt, amivel rendelkezett, amit a hódítás csalhatatlan kellékeként reklámoznak a nyugati magazinok, s a tükörbe nézve igazán elégedett lehetett önmagával. Amikor Szűcs Albert beült mellé, egy kicsit győztesnek érezte magát. már bánta is, hogy ennyire megálázkodott: a férfi arcáról mindent leolvashatott.

Azt is, mennyire fogytán volt Szűcs Albert ereje. Most mégis csatát vesztye ült mellette az espressóban. A férfi közönye kirántotta magabiztossága alól a talajt.

Akkor hirtelen a fáradságáról kezdett panaszkodni, így akart együttérzést ébreszteni, hogy mennyire kifárasztotta ez az egész, de nem csak az utazás, hanem az itteni élet, amitől annyira elszokott, hiszen odahaza Raul, a férje, minden munka alól mentesíti, lesi a gondolatát, nagyszerű fiú, habár valamivel idősebb, itt meg minden az ő nyakába szakadt, a háztartás meg minden, de az anyjának mégis látni kell a gyerekeket, miatta történt az egész, ezt Szűcs Albert is megértheti. A férfi azt gondolta, ha így is van, legalább lesz mit pihenni Éles Babának, amikor hazatér.

Az asszonyt persze ingerelte a szófukarság, meg Szűcs Albert érzelem nélküli arca, amivel válaszolgatott, mást szeretett volna leolvasni róla, szerelmet, vagy legalább is azt, hogy nem felejtette el. bűnbánatot vagy akármit csak ne ezt a felsőbbiséget. A férfi képes volt uralkodni vonásain. Éles Baba hiába akarta hallani, miért bújált előle, minduntalan visszatért erre, a férfi azt válaszolta, hogy egy kicsit sokat ittál, és közben arra gondolt, most kellene távozni, szólanul fölemelkedve az asztal mellől, nem is nézve vissza, de valami sajnálat támadt benne, így hát maradt.

Akkor is közömbösen hallgatott, amikor az asszony közölte vele, hogy hamarosan Argentínába költöznék, Szűcs Albert lehetségesnek érezte, mindez csupán fenyegetőzés, noha Éles Baba határozottan állította, hogy Raul birtokot vásárolt odaát, kocsit meg hátszlovakat, ezt mulatságosnak találta, próbálta elképzelni a reggeli sétalovaglásokat. Éles Babát a hátszlovon, Raul kíséretében, aki bizonyára kopaszodik, szemüveges és megközelítően ötven éves gyermekei körében, akik megfelelő nagyságú pónilovakon követik, nyírott gyepen, kaktuszok között, vagy éppenséggel más buja környezetben, és csak akkor figyelt fel, amikor már az asszony a kelleténél hangosabban beszélt. Néhány pillanatra kizökkent magabiztos nyugalmából. Éles Baba azt mondta, neki elege van ebből az ostoba Európából, itt mindenki a maga igazát hajtogatja közben elpusztítja a másikat, atommal fenyegetőznek, hidrogénbombával meg rettegés minden, azt szeretné, ha a gyerekei egészséges környezetben nevelkednek, értük akar élni, számára úgy sincs más! Az asszony akkor már részeg volt, s Szűcs Albert fölismerte a szavai mögött a kölcsönvett gondolatokat, részeg hencsége ingerelte, azt vetette hát oda, ha annyira szívén viseli a gyerekek sorsát lehetőleg titkolja el itteni viselkedését, fontos lenne, hogy ne tudjanak róla semmit, de hiba volt, mert az asszony azonnal fölfedezte sebezhető pontját és magából kivetkőzve sziszegte felé, hogy fűtyül arra, amit Szűcs Albert gondol, mindenkivel lefeküdt, számára csak az volt a fontos, hogy a férfinak fájjon! Akkor Szűcs Albert majdnem megütötte. Már megmozdult a karja, de a keze csak a sörös poharig jutott el. Éles Baba megrettenve ismerte fel a férfi végletes indulatát és sírni kezdett, mindent visszavont, azt állította, hogy nem igaz az egész, bár nem részletezte mire érti, később könyörgésre fogta a dolgot, mert látta, hogy kevés hiányzik ahhoz, hogy Szűcs Albert faképnél hagyja. Képtelen lett volna elviselni.

Megitták az utolsó sört, amit a pincér eléjük tett, aztán Szűcs Albert fizetett. A kocsihoz támogatta az asszonyt. Nem szívesen ült be mellé, de nem volt más választása. Kicsit fáradt volt, meg benne is összekeveredett az ital, ennek ellenére meglepően tárgyilagos tudott maradni. Félelme régen szertefoszlott. Higgadtan szemlélte az asszony mesterkedéseit. Ismerte Éles Babát, tudta, hogy nála minden látványosabban megy végbe mintsem szükséges lenne, ha valami elszomorította hát képes volt szivettépő zokogásra, de egyik pillanatról a másikra tudott váltani, mi-

ként a haragját és a szeretetét is eltúlozta. Nála nem voltak átmenetek, ha bántani akart azonnal sebet ütött, s ugyanígy zuhant a másik végletbe.

Éles Baba lépésben vezette a kocsit, szeméből potyogtak a könnyek, csíkokat vonva gondosan kikészített arcára.

— Lehet, hogy nem hiszed — szípogeta —, de olyan boldog vagyok, hogy itt vagy velem.

— Miért ne hinném — válaszolta Szűcs Albert meggyőződés nélkül. Oldalra húzódva figyelte az asszonyt.

— Istenem, mit tehetek, ez lett belőlem... Muszáj, hogy megérts! Ha valaha szeretted, nem lehetek a számodra közömbös... Elmentem, hát persze, de olyan keveset tudtam mindenről és az egyetemet is abbahagytam, most már hiába fáj... Most meg ez az Argentína, ha tudnád mennyire gyűlölöm! Gyerekeim vannak, mit tehetek... Persze, te nem ismered őket!

Éles Baba rálépett a fékre és megállt az út közepén. Izgatottan kutatni kezdett a kesztyűtartóban. Mögöttük egyre türelmetlenebben sorakoztak a kocsik.

— Két lányom van, meg egy fiam. Krisztina a legidősebb. Nézd, itt vannak!

Szűcs Albert kezébe nyomta a képet.

— Szeretném, ha megismernéd őket — mondta az asszony. — Ugye eljössz? Ez itt Krisztina, látod? — Hirtelen elkapta a férfi elől és csókolgatni kezdte. — Drága nagy lányom! Drága szentem! — Aztán hirtelen megmerevedett. — Szörnyű! Őt szeretem a legjobban, ugye rettenetes!

— Induljunk — mondta Szűcs Albert.

— Igérd meg, hogy eljössz hozzánk!

— Elmegyek — mondta Szűcs Albert.

— Mikor? Reggel indulunk vissza! — hadarta Éles Baba megdöbbenve. — Raul két napja vár Bécsben! Táviratozott, de addig nem tudtam elmenni, amíg nem találkoztam veled...

— Ha nem indulsz azonnal, szavamra kiszállok a kocsiból!

— Jól van kedves, miért vagy ideges?

Attól kezdve nem beszéltek. Szűcs Albert visszarakta a képeket a kesztyűtartóba.

Besötétedett mire a város szélére értek, de Éles Baba nem fordult be a telep felé, hanem a hajogyár irányába kanyarodott. Zajtalanul gurultak a lejtős utcán az öböl felé.

— Hova mész? — kérdezte Szűcs Albert.

— Fürödni... Szörnyen zúg a fejem, talán felfrissülök.

Befordultak a műkö üzem mellett, nagyokat huppanva húztak el a bolgár-kertészet szélén. A reflektor ragyogó fénycsóvát lőtt az éjszakába. Aztán egy símára kopotott gyepes térség következett és a kocsí nekilendült. Éles Baba egyre sebesebben vezetett, szinte átrepült a réten, oldalra pillantott, amikor rászaladtak az öböl közepére nyúló földnyelvre, de Szűcs Albertet nem lehetett megfélemlíteni, s akkor közvetlenül az omladékos part közelében fékezett. Szűcs Albertre nevetett és kiugrott a kocsiból. A part szélére szalad.

— Nem jössz? — fordul vissza a kocsí felé.

— Nem — válaszolta a férfi. Az ablakon keresztül nézett az asszony után.

— Ó — sóhajtott Éles Baba és elengedte a szoknyát, amely a lábainál a földre hullt. Aztán a blúz vitorlázott el a kezéből, majd a fekete csipkéből is kibomlott

lassan gazdag teste, és néhány pillanatig úgy állt ott a gyenge fényben, várakozva nézett a férfi felé, majd belegázolt a vízbe. Pár lépés után visszfordult.

— Gyere — hívta szelíden.

Szűcs Albert nem mozdult. Két kézzel kapaszkodott a kocsi oldalába. Nem akarta feladni vezető pozícióját. Biztos volt benne, hogy Éles Baba csak erre vár, szeretné térdre kényszeríteni, s ha csak egy lépést tesz is, menthetetlen. Az asszony szépen megrendezte a dolgot, de átlátott rajta. Egy gyors szeretkezés a gyepen amúgy sem változtatná meg a dolgokat, s Éles Babának is csak azért van szüksége rá, mert nincs más mód arra, hogy bizonyosságot szerezzen; minden úgy van, ahogyan hitte, tehet vele amit akar, itt van, vár rá, akár mikor tér vissza csak nyúlni kell érte. A nyugalmat venné cserébe, a biztonságát, amivel végképp túlléphet Éles Baba emlékéen, magával vinné Argentínába, akár egy csecsebecsét, vagy suvenirt! Nem. Megvárta míg az asszony begázol a vízbe, csak azután lépett ki a kocsiból. Cigarettrára gyújtott. Kezében reszketett a gyufa. Nagyokat szippantva támaszkodott a kocsi oldalához.

Várakozás közben kezében hosszú hamut növesztett a cigaretta. Nem látta az asszonyt, de hallotta, hogy messze bent csapkodja a fekete víz tükrét. Aztán egyszer csak a part közelében bukkant fel, kiemelkedett a vízből, melle a víz színén ringott, aztán előtűnt lágy csipője is. Szűcs Albert közelében mászott ki a vízből.

— Miért nem jöttél? Nagyszerű a víz.

— Nincs kedvem fürödni.

Éles Baba a kocsi csomagtartójából törülközőt húzott elő és kiszámított mozdulatokkal dörzsölni kezdte a testét. Szűcs Albert nyugalmat kényszerítve magára mozdulatlanul figyelte a különös táncot, amit az asszony lejtett a törülközővel, még ezt is kibírom, gondolta, azután túl vagyok mindenem, tudta csak egy lépést kellene tenni előre, s bizonyosan úgy robbannak össze mint a meteorok, de azután sem mozdult, amikor a szerte heverő ruhadarabok egyenként felkerültek az asszonyra. Akkor Éles Baba közelebb húzódott.

— Kérek egy cigarettát — mondta fészülködés közben.

Szűcs Albert elővette csomagját és az asszony felé nyújtotta, de Éles Baba mutatta, hogy vizes a keze, azt szeretné, ha a férfi rágyújtana helyette. Szűcs Albert meggyújtotta a cigarettát, az asszony beleszippantott, aztán visszaadta és folytata a fészülködést.

— Magadról alig mondtál valamit — mondta, és kutatóan nézett Szűcs Albertre

— Mit mondjak? Élek.

— Hallottam, hogy megnősültél, van egy fiad. Hány éves?

— Az idén lesz három.

— Rád hasonlít?

Szűcs Albert megkönnyebbülten elnevette magát. — Szerintem minden gyerek a szüleire hasonlít, persze ritkán merjük beismerni, hogy a másiktól is van benne valami.

— Gondolom ez természetes, nem? Édesanyád, hogy van?

— Köszönöm szépen, elég gyakran emleget — válaszolta Szűcs Albert. — Adhatnál neki egy képet a gyerekeidről. Azt mondta, ha találkozom veled feltétlenül kérjek.

— Nagyon szívesen. Majd keresek néhányat.

— Már írni akart a fénykép miatt, de lebeszéltem — Szűcs Albert zavartan nevetgélt. — Ostobaság, nem?

— Ostobaság, mi?

— Hát hogy egy időben ezzel a fényképpel nyaggatott engem. Már nem, csak valamikor. Azt képzelte magának, hogy a te nagylányod, a Krisztina... szóval, hogy az az ő unokája.

— Ő ezt úgy gondolta — folytatta Szűcs Albert kínlódva —, hogy amikor te elmentél...

— Értem, értem — vágott szavába az asszony, azzal megkerülte a kocsit és a túloldalon beszállt.

Szűcs Albert beszédült az asszony mellé a kocsiba.

— A szomszéd utcába, vagy másik városba költözni sem könnyű — folytatta Éles Baba — hát még a világ túlsó felére! Ó, ki tudja visszatérek-e még! Azt hiszem aligha...

Szűcs Albert összetörve ült mellette minduntalan kérdezni akart valamit, de az asszony nem hagyott rá időt, aztán már nem is akart kérdezni semmit, csak hallgatott, bizonyosan tudta, hogy Éles Baba nem mondaná meg az igazat, bosszúból vagy másért, hogy visszafizessen neki, és holnap reggel elutazik, s neki már soha nem lesz lehetősége, hogy kiderítse, mi az igazság ebben a kérdésben.

